

**RIIGIHANGETE
VAIDLUSTUSKOMISJON**

OTSUS

Vaidlustusasja number	110-24/276975
Otsuse kuupäev	05.07.2024
Vaidlustuskomisjoni liige	Taivo Kivistik
Vaidlustus	Startup Solutions OÜ vaidlustus Elektrilevi OÜ riigihankes „Kaugloetavate elektriarvestite ost ja haldamine“ (viitenumber 276975) riigihanke alusdokumentidele
Menetlusosalised	Vaidlustaja, Startup Solutions OÜ, esindajad vandeadvokaat Erki Fels ja advokaat Gregor Saluveer
Vaidlustuse läbivaatamine	Hankija, Elektrilevi OÜ, esindaja Heili Raudkivi Kirjalik menetlus

RESOLUTSIOON

RHS § 197 lg 1 p-i 5 ja § 198 lg 1 alusel

1. Rahuldada Startup Solutions OÜ vaidlustus Elektrilevi OÜ riigihankes „Kaugloetavate elektriarvestite ost ja haldamine“ (viitenumber 276975) ja kohustada hankijat viima õigusaktidega vastavusse:

- 1) hanketeate p 2.1;
- 2) 276975 - Juhised pakkujatele_Instructions for tenderers (nii eesti kui inglise keelses versioonis) p 1.1.7;
- 3) Lisa (Annex) 2 - Field Equipment Technical Information p-id 1, 2, 5, 7 ja 9;
- 4) Lisa (Annex) 2 - Field Equipment Technical Information lk 3 lahter „Communication“;
- 5) Lisa (Annex) 2 - Field Equipment Technical Information lk 7 lahter „Communication“;
- 6) Vorm (Form 1) - Hinnatabel Price chart (ENG-EST) p-id 1.3, 1.4, 1.5 ja 2.1;
- 7) vastavustingimus „Arvesti tootekirjeldus // Energy meter product description (3faasiline / 3 phase CT 5A, 1A), CatM1“;
- 8) vastavustingimus „Arvesti tootekirjeldus // Energy meter product description (3faasiline / 3 phase CT, VT 5A, 1A), 4G“;
- 9) vastavustingimus „Arvesti tootekirjeldus / Energy meter product description (3faasiline/3 phase CT, VT 5A, 1A), CatM1“.

2. Mõista Elektrilevi OÜ-lt Startup Solutions OÜ asuks välja vaidlustuse esitamisel tasutud riigilõiv 1280 eurot ja lepinguliste esindajate kulu 5500 eurot (käibemaksuta).

EDASIKAEBAMISE KORD

Halduskohtumenetluse seadustiku § 270 lg 1 alusel on vaidlustuskomisjoni otsuse peale halduskohtule kaebuse esitamise tähtaeg 10 päeva arvates vaidlustuskomisjoni otsuse avalikult teatavaks tegemisest.

ASJAOLUD JA MENETLUSE KÄIK

1. 13.05.2024. a avaldas Elektrilevi OÜ (edaspidi ka Hankija) avatud hankemenetlusega riigihanke „Kaugloetavate elektriarvestite ost ja haldamine“ (viitenumber 276975) (edaspidi Riigihange) hanketeate (edaspidi HT) ja tegi kättesaadavaks riigihanke alusdokumendid

(edaspidi koos nimetatult RHAD), sh „276975 - Juhised pakkujatele Instructions for tenderers (EST)“ (edaspidi Juhised), „Lisa (Annex) 2 - Field Equipment Technical Information“ (edaspidi Lisa 2), „Lisa (Annex) 3 - Support Services for HES“ (edaspidi Lisa 3), „Vorm (Form 1) - Hinnatabel Price chart (ENG-EST)“ (edaspidi Vorm 1) ja Vastavustingimused.

Riigihange korraldatakse raamlepingu sõlmimiseks kolmeks aastaks.

2. 11.06.2024. a laekus Riigihangete vaidlustuskomisjonile (edaspidi vaidlustuskomisjon) Startup Solutions OÜ (edaspidi ka Vaidlustaja) vaidlustus RHAD-ile.

3. Kooskõlas riigihangete seaduse (edaspidi RHS) § 195 lg-ga 2 ja § 196 lg-tega 1 ja 3 teatas vaidlustuskomisjon 18.06.2024 kirjaga nr 12.2-10/110 menetlusosalistele, et vaatab vaidlustuse läbi esitatud dokumentide alusel kirjalikus menetluses, tegi teatavaks otsuse avalikult teatavaks tegemise aja ning andis täiendavate seisukohtade ja dokumentide esitamiseks aega kuni 21.06.2024 ja neile vastamiseks 27.06.2024. Vaidlustuskomisjoni määratud esimeseks tähtpäevaks esitas täiendava seisukoha ning menetluskulude nimekirja Vaidlustaja. Teiseks tähtpäevaks esitas seisukoha Hankija.

MENETLUSOSALISTE PÕHJENDUSED

4. Vaidlustaja, **Startup Solutions OÜ**, vaidlustuses ja 21.06.2024. a esitatud täiendavates seisukohtades põhjendatakse taotlusi alljärgnevalt.

4.1. Vaidlustaja palub kohustada Hankijat viima õigusaktidega kooskõlla järgmised RHAD-i tingimused:

- 1) HT p 2.1;
 - 2) Juhiste (nii eesti kui inglise keelses versioonis) p 1.1.7;
 - 3) Lisa 2 p-id 1, 2, 5, 7 ja 9;
 - 4) Lisa 2 lk 3 lahter „Communication“;
 - 5) Lisa 2 lk 7 lahter „Communication“;
 - 6) Lisa 3 p 1;
 - 7) Vormi 1 p-id 1.3, 1.4, 1.5 ja 2.1;
 - 8) vastavustingimus „Arvesti tootekirjeldus // Energy meter product description (3faasiline / 3 phase CT 5A, 1A), CatM1“;
 - 9) vastavustingimus „Arvesti tootekirjeldus // Energy meter product description (3faasiline / 3 phase CT, VT 5A, 1A), 4G“;
 - 10) vastavustingimus „Arvesti tootekirjeldus / Energy meter product description (3faasiline/3 phase CT, VT 5A, 1A), CatM1“.
- Eeltoodud osas on RHAD vastuolus RHS § 88 lg-tega 6 ja 7 ning RHS § 3 p-idega 2 ja 3. Hankija on vaidlusalused sätted koostanud nii, et pakkumuse saab esitada vaid üks pakkuja.

Ainult ühel ettevõtjal on võimalik pakkuda nõutava tarkvaraga ühilduvaid arvesteid

4.2. Hankija on nimetanud RHAD-is ühe ettevõtja tarkvara – ettevõtja Landis+Gyr haldustarkvara platvormi AMR HES (edaspidi HES tarkvara). Ainult sellel ettevõtjal on võimalik pakkumus esitada. Nimelt:

- 1) Lisa 2 p-is 1 nõuab Hankija, et kõik pakutavad arvestid ühilduksid täielikult HES tarkvaraga;
- 2) Lisa 2 p-is 2 nõuab Hankija, et lepingu raames peab olema võimalik HES kaudu arvesti firmware uuendamine;
- 3) Lisa 2 p-is 5 nõuab Hankija, et HES kaudu peab olema võimalik sünkroniseerida arvesti kellaaega.

Hankija selgitab Lisa 3 p-is 1, et *Elektrilevi eesmärk on säilitada oma praeguse elektriarvestite infrastruktuuri funktsionaalsus ja töökindlus ning Hankija on otsustanud mitte integreerida oma tegevusse uut tarkvara. Lisaks selgitab Hankija, et Lisaks süsteemi ühilduvuse ja sisemise võimekusega seotud muredele näeb Elektrilevi ka võimalikke riske, mis võivad tekkida seoses kolmanda osapoole tarkvara ühilduvusega.*

4.3. Hankija on teinud otsuse jätkata praeguste arvestite haldamiseks kasutatava Landis+Gyrile kuuluva HES tarkvaraplatvormi kasutamist ka uute, Riigihankega ostetavate arvestite haldamiseks. Kuigi Lisa 2 p-is 1 on Hankija justkui võimaldanud pakkuda tarkvara,

mis *ühildub täielikult HESiga*, on see võimalus fiktiivne. Hankija ei ole täpsustanud ega kirjeldanud tehnilist spetsifikatsiooni, nõudeid, protokollid vmt, millega oleks teisel ettevõtjal võimalik ühilduvus tagada (st millistele standarditele, nõuetele, protokollidele või spetsifikatsioonidele HES vastab). Samuti on ainult Landis+Gyri võimalik HES-i kaudu arvestite *firmware* uuendamine (Lisa 2 p 2) ja arvesti kellaaega sünkroniseerida (Lisa 2 p 5). Seega, isegi kui teoreetiliselt oleks võimalik tagada vastavus Lisa 2 p-iga 1 (aga mitte Lisa 2 p-idega 2 ega 5), ei ole kellelgi teisel peale Landis+Gyri võimalik pakkumust esitada, kuna tehnilised nõuded, spetsifikatsioonid, protokollid jmt, millega pakutavad uued arvestid peavad ühilduma HES tarkvaraga, on teada ainult Landis+Gyri. Riigihankes on nõutud, et pakkumus sisaldaks ka HES litsentside maksumust, mida Riigihankes osaleda soovija saab omandada ainult Landis+Gyri, mida sellel ei ole põhjust anda, kuna ta konkureerib ka ise vaidlusaluses Riigihankes sõlmitavale lepingule.

4.4. Riigihangete korraldamise üheks üldpõhimõtteks on konkurentsi efektiivne ärakasutamine (RHS § 3 p 3). TK-s ei tohi nimetada kindlat kaubamärki, mis võiks anda mõnele ettevõtjale või tootele eeliseid teiste ees või nende osaluse välistada (RHS § 88 lg 6). Tehniline kirjeldus ei tohi tekitada objektiivselt põhjendamatuid takistusi riigihangete avamisel konkurentidele (RHS § 88 lg 7) ega tohi olla koostatud nii, et tingimustele vastaks üksnes üks toode või pakkuja. Hankija ei tohi seada hankelingu eset silmas pidades põhjendamatuid piiranguid, mis välistavad ausa ja läbipaistva konkurentsi või on mõistliku põhjendusega piiravad.

4.5. Hankija viib avatud hankemenetlusena läbi sisuliselt väljakuulutamisetähtaegaga hankemenetlust. Kõik ettevõtjad näevad küll RHAD-i, aga kellelgi peale Landis+Gyri pakkumust esitada võimalik ei ole. Õiguslikku alust, et suunata leping ühele ettevõtjale, ei ole. Väljakuulutamisetähtaegaga hankemenetluse saaks korraldada vaid juhul, kui lepingu saab sõlmida ainult ühe pakkujaga. Et sellist olukorda praegu ei ole, mõnab Hankija Lisa 3 p-is 1, kus ta selgitab, et ta ei soovi kasutada uute arvestite haldamiseks teistsugust tarkvaraplatvormi, kui praegu tema poolt kasutatav HES. Hankija ei väida, et uutes arvestites ei saa kasutada uut haldustarkvara platvormi.

4.6. Senise arvestite haldustarkvara platvormi kasutamise jätkamine võib olla Hankijale mugav, aga hankes peaks olema vabadus sellega ühendada uusi arvesteid ja selleks on vältimatu, et kirjeldatud oleks tehnilised nõuded, standardid ja protokollid, mida arvestid peavad toetama, et nad ühilduksid olemasoleva HES tarkvaraga.

4.7. Kui Hankija käitumist pidada õiguspäraseks, ei ole ühelgi ettevõtjal kunagi võimalik Hankijale elektriarvesteid müüa, kuna piisab sellest, et Hankija *on otsustanud mitte integreerida oma tegevusse uut tarkvara*, kuigi tal oleks võimalik seda teha. Sellist käitumist ei saa pidada kooskõlas olevaks RHS § 3 p-idega 2 ja 3 ega RHS § 88 lg-tega 6 ja 7.

Ainult ühel ettevõtjal on võimalik pakkuda olemasolevatele arvestitele haldust

4.8. Riigihanke esemeks on mh olemasolevatele arvestitele halduse ostmise:

1) HT p-i 2.1 järgi on Riigihanke esemeks kaugloetavate elektriarvestite ost koos olemasolevate ja hangitavate arvestite haldamisega;

2) Vorm 1 p-i 2.1 järgi peab pakkuma HES tarkvara kasutust, hooldust ja tuge 750 000 arvesti jaoks.

4.9. HES tarkvara on Landis+Gyri intellektuaalne omand ja ükski teine ettevõtja ei saa niisama sellele tarkvarale pakkuda hooldust ega tuge. Vaidlustajal oleks selleks vaja saada litsents Landis+Gyri, mida tal aga ei ole võimalik nõuda. Landis+Gyri konkureerib ka ise lepingule ja isegi kui teisel ettevõtjal oleks võimalik osta Landis+Gyri litsentsi, saab ta ise konkurentidele litsentsi hinna määrata sellise, et see on kallim enda pakutavast. Kuna hindamiskriteeriumiks on vaid maksumus, ei ole teiste ettevõtjate pakkumustel võimalik Riigihankes edukaks osutada. See oleks võimalik vaid siis, kui litsents on kättesaadav kõigile osalejatele, selle hind on kõigile võrdne ning pakkumuse maksumust ei hinnata.

4.10. Vaidlustaja ei väida, et Hankijal ei ole õigust hankida tuge olemasolevate arvestite tarkvarale. Samas on Hankija põhjendamatult otsustanud ühe hankes raames hankida nii uusi arvesteid (mis võiksid olla ka uue haldusplatvormi peal) kui ka haldust olemasolevatele arvestitele. Selle tulemuseks on, et isegi kui Vaidlustaja tahaks tulla pakkuma uusi arvesteid

(mida tal praegu siiski võimalik teha ei ole, kuna Hankija nõuab HES tarkvara), ei ole tal pakkumust võimalik esitada, kuna selle kõrval nõuab Hankija ka haldust olemasolevatele arvestitele.

4.11. Hankija põhjendab Juhiste p-is 1.1.7 Riigihanke osadeks jaotamata jätmist *eesmärgiga saada hankes hangitavatelt materjalidelt mastaabiefekti ning vähendada logistikakulusid*. See põhjendus ei ole loogiline. Hankija ei saavuta mastaabiefekti sellega, et ta ostab ühes Riigihankes koos uued arvestid (asjad) ja halduse olemasolevatele arvestitele (teenus). Ühe puhul on tegemist asjade ostuga, teise puhul on tegemist teenusega. Samuti jääb arusaamatuks, milles seisneb logistikakulude vähendamine. Tarkvarahaldus on IT-teenus, mille raames ei transpordita midagi ja millega ei kaasne logistikakulusid. Veel vähem saab kaasneda „logistikakulude vähenemine“ sellega, et koos uute seadmetega ostetakse olemasolevatele seadmetele haldusteenust.

Kuna ainult ühel ettevõtjal on võimalik pakkuda haldust olemasolevates seadmetes kasutatud HES tarkvarale, mis on põhjendamatult seotud uute arvestite ostuga, on HT p 2.1, Vorm 1 p 2.1 ja Juhiste p-is 1.1.7 esitatud põhjendus riigihanke osadeks jaotamata jätmise kohta vastuolus RHS § 3 p-is 3 sätestatud konkurentsi efektiivse ärakasutamise põhimõttega.

Konkreetsed võrgutehnoloogia nimetamine on õigusvastane

4.12. Hankija nimetab erinevates RHAD-i punktides konkreetset võrgutehnoloogiat, mis ei ole kooskõlas RHS § 3 p-idega 2 ja 3 ning õigusaktidest tuleneva tehnoloogilise neutraalsuse põhimõttega. Nimelt:

- 1) Lisa 2 p-is 9 on sätestatud, et pakutavatel arvestitel peab olema SIM-kaardi pesa;
- 2) Lisa 2 lk 3 lahtris „Communication“ on sätestatud *CatM1, fallback to NB-IoT (B20, B8, B3)*;
- 3) Lisa 2 lk 7 lahtris „Communication“ on sätestatud *CatM1, fallback to NB-IoT (B20, B8, B3) or 2G/4G (B20, B8, B3, B1, B7)*;
- 4) Vormi 1 p-is 1.3 on sätestatud *Indirect connection metering - active/reactive energy meters connected with current transformers (3 phase CT 5A, 1A), CatM1 / Voolutrafodega mõõtesüsteem - aktiiv-/reaktiivenergia arvestid (3-faasiline VT 5A, 1A), CatM1*;
- 5) Vormi 1 p-is 1.4 on sätestatud *Indirect connection metering - active/reactive energy meters connected with current transformers (3 phase CT, VT 5A, 1A), 4G / Mõõtetrafodega mõõtesüsteem - aktiiv-/reaktiivenergia arvestid (3-faasiline VT, PT 5A, 1A), 4G*;
- 6) Vormi 1 p-is 1.5 on sätestatud *Indirect connection metering - active/reactive energy meters connected with current transformers (3 phase CT, VT 5A, 1A), CatM1 / Mõõtetrafodega mõõtesüsteem - aktiiv-/reaktiivenergia arvestid (3-faasiline VT, PT 5A, 1A), CatM1*;
- 7) vastavustingimuses „Arvesti tootekirjeldus // Energy meter product description (3-faasiline / 3 phase CT 5A, 1A), CatM1“ on sätestatud, et pakkuja peab koos pakkumusega esitama pakutavate voolutrafodega mõõtesüsteemi aktiiv-/reaktiivenergia arvesti (3-faasiline CT 5A, 1A), CatM1 tootekirjelduse;
- 8) vastavustingimuses „Arvesti tootekirjeldus // Energy meter product description (3-faasiline / 3 phase CT, VT 5A, 1A), 4G“ on sätestatud, et pakkuja peab koos pakkumusega esitama pakutavate mõõtetrafodega mõõtesüsteemi aktiiv-/reaktiivenergia arvestite (3 phase CT, VT 5A, 1A), 4G tootekirjelduse;
- 9) vastavustingimuses „Arvesti tootekirjeldus / Energy meter product description (3-faasiline/3 phase CT, VT 5A, 1A), CatM1“ on sätestatud, et pakkuja peab koos pakkumusega esitama pakutavate mõõtetrafodega mõõtesüsteemi aktiiv-/reaktiivenergia arvestite (3 phase CT, VT 5A, 1A), CatM1 tootekirjelduse.

CatM1, NB-IoT ja 2G/4G kui konkreetsete võrgutehnoloogiate nimetamine ei ole kooskõlas RHS § 88 lg-s 6 sätestatud keeluga nimetada tehnilises kirjelduses konkreetset tehnoloogiat ja lg-s 7 sätestatud kohustusega tagada kõigile ettevõtjatele võrdsed tingimused pakkumuse esitamiseks, tekitamata objektiivselt põhjendamatuid takistusi riigihangete avamisel konkurentidele.

4.13. Konkreetsete tehnoloogiate nimetamine ei ole kooskõlas elektroonilise side seadusega (edaspidi ESS), mis sätestab nõuded elektroonilise side võrkudele, teenustele ja seadmetele (ESS § 1 lg 2). ESS-i eesmärk on mh soodustada elektroonilise side võrkude ja teenuste arengut konkreetseid tehnoloogiaid eelistamata ning tagada elektroonilise side teenuse kasutajate huvide kaitse vaba konkurentsi soodustamise teel. ESS § 134 lg 5 järgi juhendatakse ESS-i kohaldamisel tehnoloogilise neutraalsuse põhimõtet.

4.14. Vaidlusaluses Riigihankes oleks põhjendatud uue asjade interneti (IoT) avaliku võrgu tehnoloogiate kasutamise nõue (LPWAN Low Power Wide Area Networks), kus on täna kasutusel ITU-standardina 2 võrgutehnoloogiat: LoRaWAN ning LTE (4G, 5G, 6G) mobiilivõrkudel toimivad NB-IoT (Narrowband-IoT) ja LTE-CatM/M1. Selle asemel on Hankija sätestanud RHAD-is nõuded nendest kahest tehnoloogiast ühele. Kuigi Lisa 2 p-is 9 ei ole nimetatud konkreetset tehnoloogiat vaid on SIM-kaardi nõue, on kaudselt tegemist ühe tehnoloogia nimetamisega. SIM-kaart on kohane ainult NB-IoT/LTE-CatM/M1 puhul, LoRaWAN tehnoloogia ei kasuta SIM-kaarte.

Tehnilisest kirjeldusest jääb ebaselgeks, mis nõuetele peavad arvestid vastama

4.15. Lisa 2 p-i 7 järgi peavad pakutavad arvestid vastama Elektrilevi FAT ja seadistusnõuetele, mis on leitavad RHAD Lisas 5. Hankija on tõenäoliselt pidanud silmas RHAD Lisa 4, kuna Lisas 5 on sätestatud hoopis andmekaitse nõuded.

4.16. Vaidlustaja vaidlustab Lisa 2 p-i 7 põhjusel, et selle sisu on ebaselge ning seega vastuolus läbipaistvuse põhimõttega (RHS § 3 p 1). Vaidlustajal ei ole võimalik aru saada, kas tema pakutavad arvestid tingimustele vastaksid või mitte. Tehase vastuvõtutesti (FAT) nõuete info on esitatud Lisas 5 väga puudulikult.

4.17. Hankija on esitanud FAT protokolli loetelu, kuid sellel puudub tegelik sisu. Hankija on loetlenud Lisas 5 testid, mis arvestitega läbi viiakse, kuid dokumendist ei ole võimalik aru saada, millal on test edukalt läbitud. Selle loetelu alusel ei ole Vaidlustajal ega ühelgi teisel pakkujal võimalik aru saada, kas tema arvestid läbiksid tehase vastuvõtutesti või mitte. Tõenäoliselt on see teadmine üksnes Landis+Gyril, kes omab kogemust Hankija vastuvõtutestidega.

4.18. 21.06.2024. a esitas Vaidlustaja täiendavad seisukohad.

Uute arvestite ost koos olemasolevatele arvestitele haldusplatvormi litsentside ostmisega ühes riigihankes on õigusvastane

4.18.1. Sisuliselt käsitleb kogu Hankija vastus neid RHAD-i tingimusi, milles nõutakse, et ostetavad arvestid ühilduvad ettevõtjale Landis+Gyr kuuluva haldustarkvara platvormiga AMR HES (HES tarkvara) ja HES tarkvara kaudu peab olema võimalik teha teatavaid toiminguid.

4.18.2. Hankija vaidleb vastu Vaidlustaja väitele, et ainult ühel ettevõtjal on võimalik pakkuda nõutava haldustarkvara platvormiga ühilduvaid arvesteid, väites, et seda on võimalik teha mitmel ettevõtjal. Samuti väidab Hankija, et mitme paralleelse haldussüsteemi ülalpidamine tähendaks Hankijale põhjendamatut ressursikulu.

Hankija ei vaidle vastuses vaidlustusele aga sisuliselt üldse vastu osas, et õigusvastased on tingimused, mille järgi hõlmab Riigihange mitte ainult uute arvestite ostu vaid ka haldust olemasolevatele arvestitele (HT p 2.1, Vorm 1 p 2.1).

4.18.3. Isegi kui pidada põhjendatuks Hankija soovi, et uued arvestid ühilduvad olemasolevate arvestite haldustarkvara platvormiga, on põhjendamatult, et uute arvestite ost ja olemasolevate arvestite haldusteenus peab toimub sama riigihanke raames. Hankija ei ole selgitanud, miks on *objektiivselt ebamõistlik*, et need kaks ostu toimuvad eraldi. Kui uutes arvestites nõutakse igal juhul ühilduvust olemasolevate arvestitega, saavutab Hankija oma eesmärgi ka siis, kui uued arvestid ostetakse eraldi. Kuna Hankija ostab olemasolevatele arvestitele haldust koos uute arvestitega, on Riigihange sisuliselt suunatud ühele pakkujale. HES tarkvara on Landis+Gyri intellektuaalne omand ja ükski teine ettevõtja ei saa sellele tarkvarale pakkuda hooldust ega tuge. Pakkumuse saab esitada üksnes Landis+Gyr ise või ettevõtja, kellele on Landis+Gyr litsentsi andnud. Isegi kui mis tahes ettevõtjal oleks võimalus pakkuda Hankijale uusi arvesteid, mis ühilduvad HES tarkvaraga, ei ole tal siiski võimalust pakkumust esitada, kui Landis+Gyr ei anna talle õigust pakkuda HES tarkvarale hooldust ega tuge.

4.18.4. Hankija ei ole vastuses vaidlustusele isegi üritanud kaitsta põhjendust, mille ta on esitanud RHAD-is Riigihanke osadeks jaotamata jätmise kohta - *eesmärgiga saada hankes hangitavatelt materjalidelt mastaabiefekti ning vähendada logistikakulusid* (Juhiste p 1.1.7).

Isegi kui Hankija vaidlustusmenetluses esitatud lakoonilist seisukohta riigihanke osadeks jaotamata jätmise kohta saaks pidada õigeks, ei saa sellest RHAD-i õiguspärasuse hindamisel lähtuda. Hankija ei saa vaidlustusmenetluses hakata mõtlema välja täiesti uut põhjendust riigihanke osadeks jaotamata jätmise kohta.

4.18.5. Kuna ainult ühel ettevõtjal on võimalik pakkuda haldust praegu kasutatavale HES tarkvarale, mis on põhjendamatult seotud uute arvestite ostuga, on HT p 2.1, Vorm 1 p 2.1 ja Juhiste p 1.1.7 vastuolus RHS § 3 p-iga 3.

Võimalus pakkuda HES tarkvaraga ühilduvat tarkvara on fiktiivne

4.18.6. Vaidlustaja selgitas vaidlustuses, et Riigihange ei ole suunatud ühele pakkujale ainult selle tõttu, et koos uute arvestitega ostetakse haldust olemasolevatele arvestitele, vaid ka selle tõttu, et uued arvestid peavad ühilduma HES tarkvaraga ja HES tarkvara kaudu peab olema võimalik teha teatavaid toiminguid.

Hankija selgitab vastuses vaidlustusele, et ta ei saa võtta olemasolevate arvestite ja uute arvestite mitteühildumise riski. Vaidlustaja ei vaidle vastu sellele, et Hankijal on õigus nõuda olemasolevate ja uute arvestite ühilduvust. Vaidlustaja vaidleb, et võimalus pakkuda HES tarkvaraga ühilduvat tarkvara on fiktiivne. Nii RHAD kui ka Hankija vastus vaidlustusele näitab, et Riigihanges ongi võimalik pakkuda ainult HES tarkvaraga arvesteid.

4.18.7. Hankija väidab, et pakkuda saab mis tahes arvestit eeldusel, et see ühildub HES tarkvaraga. HES tarkvara ei ole tehniline protokoll, standard, spetsifikatsioon vmt tehniline nõue – see on ühe konkreetse ettevõtja, Landis+Gyri kaubamärk. Kaubamärgiga ei ole võimalik ühilduda, kaubamärk iseenesest ei defineeri ühtegi tehnilist näitajat. Ostetavate arvestite ühilduvuse tagamiseks HES tarkvaraga peaks RHAD-is olema defineeritud tehniline protokoll, standard, spetsifikatsioon vmt tehniline nõue, mille alusel saab pakkuja veenduda ja tagada, et tema poolt pakutavad arvestid ühilduvad olemasolevatega.

4.18.8. Kohtupraktikas on selgitatud, et kui hankelepingu ese peab olema võimeline ühilduma hankijal juba olemasoleva esemega, tuleb hankijal välja tuua olemasoleva objekti tehniline kirjeldus ja koosvõime tingimused. Hoolas hankija peab olema suuteline oma tegeliku tahte RHAD-i vastavalt kirja panema. Hankija vastusest vaidlustusele ei nähtu, et Hankija teaks, millised arvestid ja milliste standardite alusel ühilduvad HES tarkvaraga. Hankija on RHAD-is lihtsalt nimetanud tarkvara, mis on hetkel kasutusel, võimaldamata mis tahes viisil ettevõtjatel aru saada, kuidas on selle tarkvaraga võimalik ühilduvus tagada.

4.18.9. Tõene pole Hankija väide, et tehnilised tingimused on sätestatud Lisas 2. Lisas 2 on toodud arvesti enda tehnilised näitajad, kuid selles puudub andmeformaad ja ühendusprotokoll, mille kaudu arvesti edastab andmed haldusplatvormile ning mille läbi suudab platvorm andmed vastu võtta ja neid töödelda. Ühendusprotokolli formaat peab olema defineeritud mingi standardi või tehnoloogiaga. Ühendusprotokollid on standardiseeritud ning RHAD-is oleks võimalik välja tuua see standard, millele HES tarkvara vastab. Hankija saaks Lisasse 2 lisada ühe lause *arvesti haldustarkvara platvormil on X sertifikaat* – sellest piisaks, et teha kindlaks, kas pakutavad arvestid ühilduvad olemasolevatega. Nt võiks selleks olla IDIS Association'i ja DLMS User Association'i väljastatud protokoll ja ühilduvusstandard, mille suhtes on sertifitseeritud ca 5—6 erineva tootja elektriarvestid. Pakkujal ei ole võimalik seda ise eeldada, Hankija peaks selle RHAD-is selgelt ära määratlema. Et Hankija seda teinud ei ole, viitab, et Hankija ei soovi saada teisi arvesteid kui Landis+Gyr omasid, mis sama tootja tõttu ilmselt ühilduvad HES tarkvaraga.

4.18.10. RHAD ei võimalda pakumust esitada mis tahes ettevõtjal peale Landis+Gyri (või ettevõtja, kellele on Landis+Gyr andnud õiguse HES tarkvara pakkuda). Seda põhjusel, et ühelgi teisel ettevõtjal ei ole võimalik aru saada, millal on arvestite ühilduvus tagatud. Ühilduvuses on võimalik veenduda ainult siis, kui sa pakudki täpselt seda tarkvara, mis on RHAD-is nimetatud (HES tarkvara).

4.18.11. Kuigi Hankija väidab, et tema jaoks on oluline, et uued arvestid ühilduvad olemasolevatega, näitab RHAD ja Hankija vastus vaidlustusele, et Hankija tegelik soov on saada ainult Landis+Gyri arvesteid ning *ühilduvuse* märge on fiktiivne. Nimelt:

1) Lisa 3 p-is 1 on märgitud, et *Elektrilevi eesmärk on säilitada oma praeguse elektriarvestite infrastruktuuri funktsionaalsus ja töökindlus ning on otsustanud mitte*

integreerida oma tegevusse uut tarkvara;

2) Lisa 3 p-is 1 on märgitud, et *Lisaks süsteemi ühilduvuse ja sisemise võimekusega seotud muredele näeb Elektrilevi ka võimalikke riske, mis võivad tekkida seoses kolmanda osapoole tarkvara ühilduvusega*;

3) Hankija selgitab vastuses vaidlustusele, et *mitme paralleelse haldussüsteemi ülalpidamine tähendaks põhjendamatu ressursikulu*;

4) Hankija selgitab vastuses vaidlustusele, et tal *ei ole objektiivses mõttes otstarbekas muuta olemasolevat arvestite haldussüsteemi*.

Kogumis on selge, et Lisa 2 p-i 1 on *ühilduvuse* sõna lisatud ainult selleks, et vältida otse välja ütlemist, et Riigihankes peab pakkuma Landis+Gyr arvesteid. Tegelikult RHAD just nii koostatud ongi, kuna RHAD-ist ei ole võimalik aru saada, kuidas on võimalik tagada ühilduvus olemasolevate arvestitega, milline on see nõutav ühendusprotokoll. Hankija on lihtsalt nimetanud konkreetse kaubamärgi, mis on praegustes arvestites kasutuses.

4.18.12. Hankija väidab, et isegi kui on võimalik pakkuda ainult HES tarkvara, jääb arusaamatuks, milles seisneb võimatus saada Landis+Gyrlt litsentsi.

Vaidlustaja võttis enne vaidlustuse esitamist ühendust Landis+Gyriga, et uurida litsentsi kohta, kuid ei ole käesoleva seisukoha esitamise hetkega vastust saanud. Isegi juhul, kui Landis+Gyr oleks nõus Vaidlustajale litsentsi andma, ei saa konkurentsi efektiivse kasutamise põhimõttega (RHS § 3 p 3) pidada kooskõlas olevaks seda, kui pakkujal on võimalik esitada RHAD-ile vastav pakkumus ainult teise pakkuja nõusolekul. Olukorras, kus pakkuda võiks ka teisi arvesteid peale Landis+Gyri omade (kui Hankija tooks välja, milline on ühendusprotokoll), ei ole mõistlikku põhjendust, et pakkumuse esitamiseks peab saama litsentsi Landis+Gyrlt.

4.18.13. Arvestada tuleb, et ainus hindamiskriteerium on maksumus. Isegi kui teine ettevõtja saaks Landis+Gyrlt litsentsi, saab ta konkurentidele litsentsi hinda määrares garanteerida, et ta osutub ise Riigihankes edukaks. Sellise õiguse andmine teisele ettevõtjale on põhjendamatu.

4.18.14. Hankija väidab, et võimalikkust pakkumust esitada näitab ka 2012. aastal korraldatud riigihange „Elektrienergia arvestite ja arvestite haldussüsteemi ost ning paigaldus“ (viitenumber 122986), mille tulemusena sõlmis Hankija lepingu pakkujaga, kes ei ole ise HES tarkvara omanik. Hankija väide on asjakohatu. Viidatud riigihankes võeti kaugloetavad arvestid ja nende haldussüsteem tervikuna kasutusele esmakordselt ning nii pakutavatel arvestitel kui ka haldussüsteemil polnud vaja ühilduda seniste süsteemidega. Viidatud riigihankes ei osalenud mitut Landis+Gyri arvestite ja HES tarkvara pakkujat, vaid erinevate arvestite ja erinevate haldusplatvormide pakkujad.

Samaväärsuse märged on sisutühi

4.18.15. Hankija väidab, et RHAD pole RHS §-ga 88 vastuolus, kuna Juhiste p-i 3.2 järgi tuleb iga viidet konkreetsele kaubale või tootele lugeda koos täiendiga *või samaväärne*.

Juhiste p 3.2 on Lisa 2 p-ide 1, 2 ja 5 tõlgendamisel asjakohatu. Seda mõõnab Hankija ka ise, kuna väidab, et *ta ei ole sätestanud võimalust pakkuda hankel samaväärset arvestite haldussüsteemi*. Isegi kui lugeda Lisa 2 p-te 1, 2 ja 5 koos märkega *või samaväärne*, ei muutu sellest nende punktide sisu. Hankija nõuab, et pakutavad arvestid ühilduvad olemasoleva HES tarkvaraga. Olemasolevale tehnikale ei saa lisada märget *või samaväärne*, sest on fakt, et olemasolevates arvestites on HES tarkvara, mitte mis tahes muu tarkvara. Kui samaväärsus tähendab täielikku samasust nagu praegu, kuna ühilduvus peab olema HES tarkvaraga, puudub sellisel märkudel igasugune mõte.

Samaväärsuse märged lisamine ei võimalda pakkujatel ka mis tahes viisil rohkem aru saada sellest, kuidas on võimalik ühilduvus tagada – vastupidi, nende punktide lugemine koos samaväärsuse märkega teeb punktide sisu veel ebaselgemaks.

Konkreetsete võrgutehnoloogiate nimetamine on õigusvastane

4.18.16. Vaidlustaja selgitas vaidlustuses, et konkreetsete võrgutehnoloogiate nimetamine ostetavates arvestites on vastuolus RHS § 3 p-ga 2 ja 3 ning õigusaktidest tuleneva tehnoloogilise neutraalsuse põhimõttega.

Hankija väidab, et CatM1, NB-IoT ja 2G/4G nimetamine on vajalik selleks, et tagada ühilduvus ja mõõteandmete edastuse töökindlus. Hankija väitel ei vasta nt Vaidlustaja välja

toodud LoRaWAN tehnoloogia Hankija andmeside kvaliteedi-, käideldavuse-, levi- ega turvanõuetele.

4.18.17. Ühilduvus ei saa olla defineeritud läbi konkreetse võrgutehnoloogia. ESS § 134 lg 5 järgi juhindutakse ESS-i kohaldamisel tehnoloogilise neutraalsuse põhimõttest. Tehnoloogilise neutraalsuse põhimõtte tähendab, et tooted, teenused ja õigusaktid ei tohi eelistada konkreetset tehnoloogiat. Tehnoloogilise neutraalsuse põhimõtte keskmeks on, et hankija defineerib enda jaoks konkreetsete näitajate ja parameetrite väärtused primaar- ja sekundaarühendusele, mis on põhjendatud ja vajalikud. Kui seejärel selgub, et nõuetele vastab ainult piiratud arv tehnoloogiaid või ainult üks, siis on see lubatud, aga Hankija ei saa lihtsalt nimetada või välistada konkreetseid võrgutehnoloogiaid.

4.18.18. Hankija väidab, et LoRaWAN ei vasta Hankija andmeside kvaliteedi-, käideldavuse, levi- ega turvanõuetele, kuid RHAD-ist ei ole võimalik välja lugeda, millised need nõuded on. Neutraalsuse põhimõtte suunab Hankijat sätestama, millised on need konkreetset nõuded, millele ühendus vastama peab. Kuni RHAD-is pole nimetatud täpseid tehnilisi nõudeid, ei ole võimalik hinnata, kas mingi võrgutehnoloogia neid nõudeid täidab või ei täida.

4.18.19. Tõene pole Hankija väide, et Vaidlustaja osundatud LoRaWAN on teistest tehnoloogiatest halvem. Vaidlustaja on ammendavalt kursis kõikide võrgutehnoloogiatega – on olnud osaline vastava standardiorganisatsiooni 3GPP Group töös, samuti on LoRa Alliance liige ja lähedalt seotud nii LoRaWAN-võrgutehnoloogiaga kui ka NB-IoT ja LTE-CatM tehnoloogiatega. Ükski eelnimetatud võrgutehnoloogia ei ole teisest parem kõikides tehnilistes parameetrites. Seetõttu suunabki tehnoloogilise neutraalsuse põhimõtte Hankijat sätestama, millised on need konkreetset nõuded, millele ühendus vastama peab, ning alles seejärel on võimalik vastavust hinnata.

5. Hankija, **Elektrilevi OÜ**, vaidleb vaidlustusele vastu (Hankija vastus esitati 17.06.2024 ja 27.06.2024 kirjadega) ning palub jätta selle rahuldamata alljärgnevatel põhjustel.

5.1. Vaidlustus tugineb kolmele väitele:

- 1) ainult ühel ettevõtjal on võimalik pakkuda nõutava tarkvaraga ühilduvaid arvesteid;
- 2) ainult ühel ettevõtjal on võimalik pakkuda olemasolevatele arvestitele haldust;
- 3) konkreetse võrgutehnoloogia nimetamine on õigusvastane.

5.2. Väide, et Riigihankes saab pakkumuse esitada vaid üks ettevõtja, ei vasta tõele. Pakkumuse saab Riigihankes esitada rohkem kui üks pakkuja, mistõttu on Hankija avaliku hankemenetluse ka korraldanud. Kui Hankija hinnangul saaks pakkumuse esitada ainult üks pakkuja, oleks Hankija tuginedes RHS § 156 lg 1 p-ile 3 läbi viinud väljakuulutamisetähtaegade lühendamistega hankemenetluse.

5.3. Seda, et Riigihankes saab pakkumuse esitada rohkem kui üks pakkuja, kinnitab muu hulgas fakt, et Hankija sõlmis 2012. aastal riigihanke „Elektrienergia arvestite ja arvestite haldussüsteemi ost ning paigaldus“ (viitenumber 122986) tulemusena lepingu pakkujaga, kes ei tooda ise pakutud arvesteid ega ole ka pakutud arvestite haldussüsteemi HES omanik, tegemist on edasimüüjaga.

5.4. Eduka pakkumuse esitas Ericsson Eesti AS, kellega Hankija sõlmis 2012. aastal lepingu kaheksaks aastaks koos Hankija õigusega pikendada lepingut kahel korral kolme aasta võrra (Hankija on õigust lepingut pikendada mõlemal korral ka kasutanud). Lepingu täitmise käigus vahetas Ericsson Eesti AS viie aasta jooksul välja lõviosa Hankija poolt võrguteenuse osutamisel kasutatavatest kohtloetavatest elektriarvestitest, asendades need uute kaugloetavate arvestitega. Seoses 2012. aastal sõlmitud lepingu arvestite koguseliste mahtude täitumisega on Hankija välja kuulutanud Riigihanke. Hankija eesmärgiks on juurde hankida üksnes marginaalne kogus uusi kaugloetavaid arvesteid. Kuna Hankija hinnangul on objektiivselt mõistlik, et koos hallatakse nii hangitavaid kui olemasolevaid arvesteid, on Riigihanke osaks ka arvestite haldamine, milleks praegusel lepingupartneril käesolevas Riigihankes hangitavate arvestite osas kohustus puudub. Mitme paralleelse haldussüsteemi ülalpidamine tähendaks Hankijale põhjendamatut ressursikulu, mille tekitamine oleks vastuolus RHS § 3 p-is 5 sätestatud hankija rahaliste vahendite säästliku ja otstarbeka kasutamise üldpõhimõttega.

5.5. Vaidlustaja peab võimalikuks, et juhul kui Hankija ei soovi arvestite haldussüsteemi välja vahetada, siis jääbki ta seda kasutama nii pikaks ajaks kui soovib. See ei vasta tõele, mh Hankijast sõltumatute asjaolude tõttu. Kui 2011. aastal korraldas Hankija riigihanke viitenumbriga 122986 sel põhjusel, et õigusaktidest tulenevalt kohustus Hankija tagama alates 01.01.2017. a elektriarvestite mõõteandmete tunnipõhise kauglugemise, siis 2030. aasta lõpuks kohustub Hankija õigusaktidest tulenevalt tagama mõõteandmete kauglugemise 15-minutilise intervalliga. Vastava nõude täitmiseks kohustub Hankija hankima nii uusi nõudeid arvestava kaugloetavate arvestite haldussüsteemi kui ka ca 600 000 uut arvestit, mille paigaldamine toimub ca nelja aastase perioodi jooksul. Eeltoodust nähtuvalt on Hankijal kavas korraldada lähiaastatel uus mahukas kaugloetavate arvestite ja uue haldussüsteemi hange.

5.6. Hankija eesmärk ei ole kõigi võrgus olevate arvestite väljavahetamine uute vastu vaid väiksemas koguses uute arvestite hankimine, mis on vajalik, kuna 2012. aastal sõlmitud hankelepingu rahaline maht on arvestite vaates täitunud. Asjaolusid arvestades ei ole Hankijal objektiivses mõttes otstarbekas muuta olemasolevat arvestite haldussüsteemi, kuna selline muudatus tähendaks miljoneid eurosid lisakulusid. Ka ei ole riigihanke viitenumbriga 122986 lepingu täitmise käigus paigaldatud suurema osa arvestite kasutamisega veel lõppemas ning toimivate arvestite ennetähtaegne väljavahetamine oleks vastuolus RHS § 3 p-is 5 sätestatud hankija rahaliste vahendite säästliku ja otstarbeka kasutamise põhimõttega. Samuti on Hankijal kasutusel olev HES-süsteem liidestatud mitmete teiste Hankija infosüsteemidega ning olemasoleva lahenduse muutmine nõuaks Hankijalt märkimisväärset ressursi, mistõttu võtab Hankija vastavad muudatused ette paari aasta pärast, eesmärgiga tagada 2030. aasta lõpuks tarbitud elektrienergia koguste mõõtmine 15-minutilise intervalliga.

5.7. Asjaolu, et varasemat arvestite ja nende haldussüsteemi ostu lepingut täidab ettevõtja, kes ise arvesteid ei tooda ja haldustarkvara ei oma, ei ole ainus märk sellest, et pakkumuse saab Riigihankes esitada rohkem kui üks pakkuja. Vaidlustatud Riigihanke juurde on riigihangete registris registreerunud kaheksa ettevõtjat. Ka on teabevahetuses Hankijale päringuid esitanud rohkem kui üks ettevõtja. Seejuures ei ole ükski teine ettevõtja pidanud vajalikuks Riigihanke tingimusi vaidlustada (tähtaeg selleks möödus 11.06.2024) ja ei ole ka teabevahetuses väitnud, et RHAD nende õigusi rikuks.

5.8. Vaidlustaja väidab, et tal ei ole võimalik nõuda litsentsi HES haldussüsteemi omanikult Landis+Gyr'ilt. Hankijale jääb arusaamatuks, milles täpsemalt võimatus seisneb. Selline väide võiks olla asjakohane olukorras, kus Vaidlustaja on litsentsi taotlenud ja saanud Landis+Gyr'ilt keelduva vastuse. Hankija oletab, et Vaidlustaja ei ole proovinudki litsentsi taotleda – vastasel juhul sõnastanuks ta oma etteheite teisiti.

5.9. Hankijat üllatab, et Vaidlustaja peab sisuliselt mõeldamatuks olukorda, kus riigihankes võiks ühe isiku kaupu või teenuseid edasi müüa ka teised isikud. Praktikas on see tavapärane, sealhulgas litsentside puhul.

5.10. Juhiste p-is 3.2 on sätestatud:

3.2 Hankija iga viidet hanke alusdokumentides konkreetsele kaubale või tootele või muule RHS § 88 lõikes 2 nimetatule tuleb ühtlasi käsitada kui viidet kaubale või tootele või muule RHS § 88 lõikes 2 nimetatule koos täiendiga "või samaväärne". Heakskiitu omava kaubaga samaväärseks saab lugeda üksnes heakskiitu omavat kaupa.

Eeltoodust nähtuvalt ei ole Hankija koostanud RHAD-i vastuolus RHS §-iga 88 vaid võimaldab pakkuda samaväärset kaupa või teenust eeldusel, et see täidab tehnilised nõuded – mis ongi samaväärsuse tunnusemärgiks. Tehnilised tingimused on Hankija sätestanud muu hulgas Lisas 2. Kuna Hankija eesmärgiks ei ole vaidlusaluse Riigihankega arvestite haldussüsteemi väljavahetamine, siis ei ole Hankija sätestanud võimalust pakkuda Riigihankes samaväärset haldussüsteemi.

5.11. Lisa 2 loetleb, mis omadused peavad arvestitel olema. Pakkuda saab mistahes arvestit eeldusel, et see ühildub Landis+Gyr'i HES süsteemiga. Vastava arvestite haldussüsteemi on Hankija õiguspäraselt hankinud ja seda kasutab ta arvestite ja mõõteandmete haldamiseks. Mistahes põhjendamatut kitsendust, millele Vaidlustaja viitab, ei esine. Hankijalt ei saa objektiivselt eeldada, et ta hangiks selliseid arvesteid, mis Hankija olemasoleva süsteemiga ei ühildu, kuna Hankija ei saa selliseid arvesteid elektrivõrku paigaldada.

5.12. Hankelepingu eseme määrab Hankija. Hankija ei pea koostama riigihanke alusdokumente selliselt, et riigihankel saaks osaleda iga turul tegutsev ettevõtja. Hankija ei pea tegema hankelepingu eseme kindlaksmääramisel mööndusi enda objektiivselt põhjendatud vajaduste arvel selleks, et võimalikult paljud ettevõtjad saaksid riigihankest osa võtta. Hankija ülesanne ei ole kunstlikult konkurentsi elavdada, seejuures lõppastmes Hankija sadadele tuhandetele klientidele põhjendamatut kulu tekitades. 2011. aastal arvestite ja nende haldussüsteemi hankimiseks korraldatud rahvusvahelise riigihanke eeldatav maksumus oli 100 miljonit eurot. On ilmne, et samas (kui mitte suuremas) suurusjärgus on eeldatav maksumus ka eelpool viidatud kavandataval riigihankel, mille käigus vahetab Hankija välja arvestite haldussüsteemi ja sajad tuhandet hetkel võrgus olevad elektriarvestid.

5.13. Hankija on Riigihankes seadnud küll piirangud, kuid tegemist ei ole põhjendamatute või Riigihanke eesmärgi arvestades ebaproportsionaalsete kitsendustega. Kitsendused on objektiivselt vajalikud ning seonduvad juba nimetatud asjaoluga, et Hankija on avaliku riigihanke tulemusena võtnud kasutusele arvestite haldussüsteemi, mille kasutamist ta kooskõlas 2012. aastal sõlmitud lepinguga jätkab.

5.14. Hankija osutab hädaolukorra seaduse § 36 lg 11 p-is 1 nimetatud elutähtsat teenust ega saa võtta olemasoleva arvestite haldussüsteemi ja kaugloetavate elektriarvestite mitteühildumise riski. Hankija on elektrituruseaduse § 65 alusel erinevaid võrguteenuseid osutav jaotusvõrguettevõtja, kelle ülesanne on tagada peaaegu kogu Eestit hõlmava jaotusvõrgu tõrgeteta turvaline talitus, sealhulgas mõõteandmete usaldusväärsus. Mitteühildumisega kaasnevate potentsiaalsete riskide hulka kuuluvad võimalikud tõrked tarbitud ja mõõdetud energiakoguste haldussüsteemi edastamisel ja küberturvalisuse riskid (nt ebaseaduslik võimalus arvesteid distantsilt juhtida), mille realiseerumine võivad halvemal juhul kaasa tuua elutähtsa teenuse osutamise katkemise. Eeltoodut võtavad arvesse ka vaidlusaluse Riigihanke ülesehitus ning tehnilised nõuded.

5.15. Kuna vaidlusaluses Riigihankes on Hankija eesmärgiks tagada arvestite ühilduvus õiguspäraselt hangitud olemasoleva haldussüsteemiga, arvestavad ning peavadki arvestama hanketingimused olemasoleva haldussüsteemi võimalusi. Tegemist ei ole Riigihankes esitatud tingimuste kunstliku kitsendamisega.

5.16. Asjaolu, et Hankija on RHAD-is nimetanud konkreetseid võrgutehnoloogiaid (CatM1, NB-IoT, 2G/4G) on tingitud sellest, et need on vajalikud olemasoleva haldussüsteemiga ühilduvuse ja mõõteandmete edastuse töökindluse tagamiseks. Nt Vaidlustaja välja toodud LoRaWAN tehnoloogia ei vasta Hankija andmeside kvaliteedi-, käideldavuse, levi- ega turvanõuetele. Hankija juhib taas tähelepanu Juhiste p-ile 3.2, mis lubab pakkuda samaväärseid tooteid.

5.17. Vaidlusaluses Riigihankes Hankija arvestite sidelahendust ei hangi. Sidelahenduse on Hankija hankinud varasema riigihankega, mille tulemusena sõlmitud leping võimaldab kasutada CatM1, 4G ja NB-IoT tehnoloogiaid. Seejuures ei paigalda Hankija võrku arvesteid, millel on ainult üks sidetehnoloogia, kuna käideldavuse seisukohast peab arvestitel olema täiendav sidelahendus. Kui esmane sidelahendus, nt CatM1, ei toimi, peab arvestil olema alternatiivne võimekus, nt NB-IoT.

5.18. Vaidlustaja väitel pole Riigihankes esitatud tehnilised nõuded talle arusaadavad. Samas on Riigihankest huvitatud ettevõtjatel olnud alates 13.05.2024, mil RHAD avaldati, võimalus pöörduda Hankija poole ning esitada RHAD-i kohta selgitustaotlusi. Seda võimalust on Riigihankes osalemisest huvitatud ettevõtjad ohtralt kasutanud ning Hankija on vastavalt esitatud ettepanekutele ka RHAD-i muutnud. Vaidlustaja ei ole ühegi päringuga Hankija poole pöördunud.

5.19. Ainuüksi asjaolu, et Vaidlustaja poolt potentsiaalselt pakutavad tooted ja/või teenused ei vasta RHAD-is sätestatud nõuetele, ei tähenda, et Hankija oleks konkurentsi põhjendamatult kitsendanud. Vaidlustaja ei saa määratleda hankelepingu eset ja eeldada, et Hankija peab tegema ülisuuri põhjendamatuid kulutusi ainuüksi selleks, et rohkem ettevõtjaid saaks Riigihankel osaleda.

5.20. 27.06.2024. a esitas Hankija täiendavad seisukohad.

5.20.1. Hankijale jääb arusaamatuks Vaidlustaja argumentatsioon, mille kohaselt ei ole võimalik ühilduda kaubamärgiga. Hankija ei ole kaubamärgiga ühildumist käsitlenud ei RHAD-is ega vastuses vaidlustusele. Hankija eesmärgiks on, et Riigihankes pakutaks arvesteid, mis ühilduvad Hankijal juba kasutusel oleva tarkvaraga. Tegemist ei ole ebamõistliku või ebaproportsionaalse nõudega.

5.20.2. Asjaolu, et kõik turul tegutsevad pakkujad ei pruugi saada Riigihankes pakkumust esitada ei tähenda, et konkurentsi oleks põhjendamatult kitsendatud. Kitsendus on põhjendatud, sest Hankija kasutab tarkvara varasema riigihanke tulemusena ning ei pea ostma uut arvestite haldussüsteemi ja tekitama põhjendamatut, muu hulgas enneaegset lisakulu oma ligikaudu 650 000 kliendile. Arvestite uue haldussüsteemi ost ei ole selle hankelepingu ese.

5.20.3. Vaidlustaja väidab oma täiendavas seisukohas, et ei ole saanud vastust Landis+Gyr'ilt, kelle HES tarkvara Hankija arvestite haldamiseks kasutab. Hankijale on esitatud teabe põhjal ilmne, et Vaidlustajal polnud reaalselt kavatsust Landis+Gyrilt pakkumist küsida. Vaidlustaja on Landis+Gyri poole pöördunud alles 10.06.2024. a ehk päev enne vaidlustuse esitamist. Puudub kindlus selle osas, mis teemal on pöördutud ja Vaidlustaja võis edastada ettevõtjale teadlikult pöördumise, mille sisu tingis sellele vastamata jätmise. Seejuures pärineb automaatvastus Landis+Gyr AG-lt, kuid Hankija kasutatav tarkvara kuulub Landis+Gyr Oy-le, kes tegutseb Soomes, mitte Šveitsis, kus tegutseb Landis+Gyr AG. On ilmne, et Landis+Gyr Oy-ga ei ole ei Vaidlustaja ühendust võtnud. Eeltoodust tulenevalt ei ole Vaidlustajal võimalik põhjendatult väita, et tal puudub võimalus pakkumuse esitamiseks litsents saada.

5.20.4. Olukorras, kus Vaidlustaja põhiline etteheide Hankijale on see, et Riigihankes saab pakkumuse esitada vaid üks pakkuja, on Vaidlustaja oma täiendavas seisukohas jätnud täielikult tähelepanuta Hankija selgitused, mis puudutavad asjaolu, et käesoleval ajal haldab Landis+Gyri arvestite haldussüsteemi hoopis teine juriidiline isik, Ericsson Eesti AS, kes riigihangete registri andmetel planeerib pakkumuse esitamist ka vaidlusaluses Riigihankes.

VAIDLUSTUSKOMISJONI PÕHJENDUSED

6. HT p-i 2.1 kohaselt on Riigihanke esemeks kaugloetavate elektriarvestite ost koos olemasolevate ja hangitavate arvestite haldamisega. Seega on Riigihankes ühendatud seadmete (kaugloetavad elektriarvestid) ostmise ja teenuse osutamine (olemasolevate ja hangitavate arvestite haldamine). Hankija ei ole jaganud Riigihanget osadeks.

Vaidlustaja on seisukohal, et kuivõrd RHAD-i kohaselt peavad pakutavad arvestid ühilduma täielikult ühe ettevõtja Landis+Gyr haldustarkvaraga AMR HES, on Riigihankes pakkumuse esitamine võimalik üksnes ettevõtjal Landis+Gyr. Samuti leiab Vaidlustaja, et ühelgi teisel ettevõtjal peale Landis+Gyr'i ei ole võimalik pakkuda Hankijale olemasolevate arvestite (mis on Landis+Gyr toodang) haldust, või vähemalt teha konkurentsivõimelist pakkumust, kuna pakkuja oleks vaja selleks saada Landis+Gyr'ilt litsents.

Hankija on seisukohal, et Riigihankes saab pakkumuse esitada enam kui üks ettevõtja, mistõttu konkurents Riigihankes on tagatud.

7. Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et Hankija põhjendused tõendamaks, et Riigihankes on konkurents tagatud, ei ole asjakohased ega veenvad.

7.1. Asjaolu, et Hankija poolt aastal 2012 korraldatud riigihankes „Elektrienergia arvestite ja arvestite haldussüsteemi ost ning paigaldus“ (viitenumber 122986) (edaspidi 2012 riigihange) tunnistati edukaks pakkumus, mille esitajaks ei olnud arvestite tootja vaid edasimüüja, ei tõenda kuidagi seda, et vaidlusaluses Riigihankes saaks peale Landis+Gyr'i esitada pakkumuse mõni teine isik, sh 2022 edukaks tunnistatud pakkumuse esitanud Ericsson Eesti AS. Vaidlustuskomisjon peab vajalikuks siiski märkida, et 2012 riigihanke juurde registreerusid riigihangete registris 10 hankemenetluses osalemisest huvitatud isikut ning pakkumuse esitasid üksnes 4 pakkujat. Seejuures ei esitanud 2012 riigihankes pakkumust Landis+Gyr, kelle toodetud arvesteid pakkus edukaks tunnistatud pakkumuse esitanud pakkuja. Lisaks on oluline märkida, et 2012 riigihanke puudusid Riigihankega võrreldavad kitsendused pakutavale haldustarkvarale.

7.2. Vaidlustatud Riigihanke juurde on 04.07.2024. a seisuga registreerunud riigihangete registris 10 hankemenetluses osalemisest huvitatud isikut, sh Landis+Gyr Oy. Põhimõtteliselt on õige Hankija väide, et teabevahetuses on Hankijale päringuid esitanud rohkem kui üks ettevõtja, kuid faktiliselt on 04.07.2024. a seisuga Hankijale esitatud 27-st päringust 25 esitanud üks ettevõtja - Landis+Gyr Oy. Vaidlustuskomisjon ei pea kuidagi taunitavaks ühe ettevõtja suurt huvi RHAD-i tingimuste osas, kuid leiab, et Riigihanke juurde registreerumine ning selgituste küsimine Hankijalt ei tõenda kuidagi seda, et pakkumuse saaks esitada enam, kui üks pakkuja. Veelgi enam – konkurents pakkujate vahel, kes kõik saavad pakkuda ühe ja sama tootja toodet, mis ainukesena vastab tehnilisele kirjeldusele, ei ole samastatav konkurentsiga pakkujate vahel, kes saavad pakkuda tehnilisele kirjeldusele vastavaid erinevate tootjate erinevaid tooteid.

8. Vaidlustuskomisjon nõustub Hankijaga selles, et Hankija ei pea koostama RHAD-i selliselt, et Riigihankes saaks osaleda iga turul tegutsev ettevõtja või tegema oma vajaduste arvel mõõndusi, et võimalikult paljud ettevõtjad saaksid Riigihankes osaleda. Vaidlustuskomisjon leiab, et Hankija nõue, et Riigihanke tulemusel sõlmitava raamlepingu alusel hangitavad arvestid ühilduksid olemasoleva HES haldussüsteemiga, on iseenesest mõistlik ja proportsionaalne. Hankija kinnitusele on tema klientidele paigaldatud ca 650 000 kaugloetavat arvestit, mis kasutavad haldussüsteemi HES. Riigihanke tulemusel sõlmitava raamlepingu alusel ostetavate arvestite arv ei ole täpselt määratud (Juhiste p-i 2.3 kohaselt on Hankija poolt Vormil 1 määratud kogused indikatiivsed), kuid tõenäoliselt ei ületa see 50 000 arvesti piiri. Arvestades ka seda, et lähemate aastate jooksul tuleb Hankijal õigusaktidest tulenevate nõuete täitmiseks hankida uus kaugloetavate arvestite haldussüsteem ning ca 600 000 uut arvestit, oleks mitme paralleelse haldussüsteemi ülalpidamine põhjendamatult ressursikulu, mistõttu piirang, et Riigihanke tulemusel hangitavad arvestid peavad ühilduma olemasoleva HES haldussüsteemiga, on mõistlikult vajalik.

9. Vaidlustaja heidab Hankijale ette, et kuigi Hankija on kehtestanud Lisa 2 p-is 1 kohustuse, et *kõik pakutavad arvestid ühilduvad täielikult Landis+Gyr AMR HES-ga*, puuduvad RHAD-is andmed, mis võimaldaksid pakkujatel aru saada, millal on ühilduvus tagatud. Vaidlustusmenetluses pole Hankija Vaidlustaja seisukohale sisulisi vastuväiteid esitanud, viidates vaid, et seda, millised omadused peavad arvestitel olema, loetleb Lisa 2. Vaidlustuskomisjon nõustub Vaidlustajaga, et Lisas 2 on esitatud arvesti tehnilised näitajad, kuid puuduvad andmed (tehniline protokoll, spetsifikatsioon, standard vms), mis on vajalikud selleks, et pakkujad, kes ei paku Landis+Gyr arvesteid, saaksid veenduda nende arvestite ühilduvuses HES tarkvaraga. Seega vaidlustuskomisjon nõustub Hankijaga, et ühilduvuse nõuet peavad Riigihankes osalemisest huvitatud isikud taluma, kuid Hankija ei või esitada paljasõnalist ühilduvuse nõuet ja tal tuleb RHAD-is välja tuua koostöövõime tingimused. Kokkuvõttes on vaidlustuskomisjon seisukohal, et Lisa 2 p 1 on põhimõtteliselt õiguspärane, kuid seda vaid tingimusel, et Hankija esitab RHAD-is andmed, mis on vajalikud selleks, et potentsiaalsed pakkujad saaksid aru, kuidas on võimalik tagada ühilduvus HES tarkvaraga ja seda siis ka vastavalt hinnastada.

10. Vaidlustaja hinnangul on õigusaktidega vastuolus Lisa 2 p-id 2 ja 5, mis on sõnastatud järgmiselt:

- 1) Lisa 2 p 2: *peab olema võimalik Landis+Cyr HES kaudu arvesti firmware uuendamine;*
- 2) Lisa 2 p 5 (vaidlustatud osas): *HES kaudu peab olema võimalik sünkroniseerida arvesti kellaaega. [---].*

Vaidlustaja väitel saab nendele nõuetele vastava pakkumuse esitada üksnes Landis+Cyr, sest ainult sellel ettevõtjal on võimalik *HES kaudu* arvestite *firmware* (eesti k püsivara) uuendada ja arvesti kellaaega sünkroniseerida.

Hankija ei ole mingeid põhjendusi nende Lisa 2 punktide õiguspärasuse suhtes esitanud.

Vaidlustuskomisjoni hinnangul on nõuded arvesti põhivara uuendamise ja kellaja sünkroniseerimise kohta iseenesest õiguspärased, kuid arusaamatuks jääb, miks see peab toimuma rõhutatult *HES kaudu*. Kuna niisuguse piirangu põhjustust vaidlustusmenetluses esitatud pole, leiab vaidlustuskomisjon, et kõnealused tingimused piiravad põhjendamatult ja ebaproportsionaalselt konkurentsi (vastuolus RHS § 3 p-tega 1 ja 3) ning need tuleb viia õigusaktidega ettenähtud nõuetega vastavusse.

11. Riigihanke esemeks on nii uute arvestite ost, kui ka olemasolevate arvestite haldus:

- 1) HT p-i 2.1 osa „Kirjeldus“ kohaselt: *Elektrilevi OÜ hangib kaugloetavad elektriarvestid koos olemasolevate ja hangitavate arvestite haldamisega;*

2) Vormi 1 p-i 2.1 kohaselt peab hinnapakkumus sisaldama tugiteenust *HES süsteem hooldus ja tugi* eeldatavalt 750 000 arvesti jaoks.

Riigihanke osadeks jagamata jätmist põhjendab Hankija Juhiste p-is 1.1.7 järgmiselt: *Hankija on jätnud riigihanke ühe menetluse raames osadeks jaotamata eesmärgiga saada hankes hangitavatelt materjalidelt mastaabiefekti ning vähendada logistikakulusid.*

Vaidlust ei saa olla selles, et valdava enamuse arvestitest, millele tuleb pakkuda hooldust ja tuge, moodustavad Hankijal juba olemasolevad, mitte Riigihanke tulemusel hangitavad arvestid.

12. Vaidlustaja on seisukohal, et Hankija on põhjendamatult otsustanud hankida Riigihanke raames nii uusi arvesteid, kui ka haldust olemasolevate arvestitele. Vaidlustaja leiab, et ka see asjaolu kinnitab, et Riigihange on suunatud ühele pakkujale – Landis+Gyr'ile, kuna olemasolevate arvestite haldamiseks vajalik HES tarkvara on Landis+Gyr intellektuaalne omand ning järelikult saab hooldust ja tuge pakkuda üksnes Landis+Gyr ise või teine ettevõtja, kellele Landis+Gyr on litsentsi andnud.

13. RHS § 127 lg 2 sätestab, et *riigihanke korral, mis ei ole ühe menetluse raames osadeks jaotatud ja mille eeldatav maksumus on vähemalt võrdne riigihanke piirmääraga või rahvusvahelise piirmääraga, kui käesolev seadus selle riigihanke kohta riigihanke piirmäär ei sätesta, põhjendab hankija riigihanke alusdokumentides, miks ta otsustas riigihanke ühe menetluse raames jätta osadeks jaotamata.*

Juhiste p-is 1.1.7 põhjendab Hankija Riigihanke ühe menetluse raames osadeks jaotamata jätmist eesmärgiga saada hangitavatelt materjalidelt mastaabiefekti ning vähendada logistikakulusid (vt käesoleva otsuse p 11). Vastuses vaidlustusele on Hankija täiendavalt märkinud, et *kuna hankija hinnangul on objektiivselt mõistlik, et koos hallatakse nii hangitavaid kui olemasolevaid arvesteid, on hanke osaks ka arvestite haldamine [---].*

Vaidlustuskomisjon mõonab, et Riigihanke osadeks jaotamata jätmine on Hankija kaalutusotsus, samas peavad selle kohta käivad põhjendused olema asjakohased ja sisulised, vastasel korral puuduks vastavate põhjenduste esitamise kohustusel RHS-is igasugune mõte.

14. Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et põhjendamaks seda, miks Riigihankes on ühendatud uute seadmete ostmise ning olemasolevate seadmete haldus (teenuse osutamine) on Juhiste p-is 1.1.7 esitatud põhjendus formaalne või lihtsalt sisutu. Arusaamatu on, milles saab seisneda võimalik mastaabiefekt hangitavatelt materjalidelt, kui koos uute seadmetega ostetakse ka haldust vanadele arvestitele. Veelgi mõistetamatum on väidetav logistikakulude vähendamine. Mingeid asjakohaseid põhjendusi pole Hankija selle kohta andnud ka vaidlustusmenetluses – asjaolu, et see on Hankija hinnangul *objektiivselt mõistlik* mingit sisulist põhjendust ei sisalda.

Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et Hankija ei ole põhjendanud Riigihanke osadeks jagamata jätmist, mistõttu Hankija sellekohane tegevus/tegevusetus pole kontrollitav (vastuolu RHS § 3 p-is 1 sätestatud riigihanke korraldamise üldpõhimõttega) ning kooskõlas RHS § 127 lg-ga 2 (Hankija esitatud põhjendus ei ole sisuline).

15. Eeltoodust tulenevalt tuleb Hankijal viia õigusaktidega ettenähtud nõuetega vastavusse HT p 2.1, Vormi 1 p 2.1 ja Juhiste p 1.1.7.

16. Vaidlustaja palub kohustada Hankijat viia õigusaktidega ettenähtud nõuetega kooskõlla:

1) Lisa 2 lk 3 lahter „Communication“, milles on sätestatud *CatM1, fallback to NB-IoT (B20, B8, B3)*;

2) Lisa 2 lk 7 lahter „Communication“, milles on sätestatud *CatM1, fallback to NB-IoT (B20, B8, B3) or 2G/4G (B20, B8, B3, B1, B7)*;

3) Vormi 1 p 1.3, milles on sätestatud *Indirect connection metering - active/reactive energy meters connected with current transformers (3 phase CT 5A, 1A), CatM1 / Voolutrafodega mõõtesüsteem - aktiiv-/reaktiivenergia arvestid (3-faasiline VT 5A, 1A), CatM1*;

4) Vormi 1 p 1.4, milles on sätestatud *Indirect connection metering - active/reactive energy meters connected with current transformers (3 phase CT, VT 5A, 1A), 4G / Mõõtetrafodega mõõtesüsteem - aktiiv-/reaktiivenergia arvestid (3-faasiline VT, PT 5A, 1A), 4G*;

5) Vormi 1 p 1.5, milles on sätestatud *Indirect connection metering - active/reactive energy meters connected with current transformers (3 phase CT, VT 5A, 1A), CatM1 / Mõõtetrafodega mõõtesüsteem - aktiiv-/reaktiivenergia arvestid (3-faasiline VT, PT 5A, 1A), CatM1*;

6) vastavustingimus „Arvesti tootekirjeldus // Energy meter product description

(3-faasiline / 3 phase CT 5A, 1A), CatM1“, milles on sätestatud, *et pakkuja peab koos pakkumusega esitama pakutavate voolutrafoodega mõõtesüsteemi aktiiv-/reaktiivenergia arvesti (3-faasiline CT 5A, 1A), CatM1 tootekirjelduse*;

7) vastavastingimus „Arvesti tootekirjeldus // Energy meter product description (3-faasiline / 3 phase CT, VT 5A, 1A), 4G“, milles on on sätestatud, *et pakkuja peab koos pakkumusega esitama pakutavate mõõtetrafoodega mõõtesüsteemi aktiiv-/reaktiivenergia ääarvestite (3 phase CT, VT 5A, 1A), 4G tootekirjelduse*;

8) vastavastingimus „Arvesti tootekirjeldus // Energy meter product description (3-faasiline/3 phase CT, VT 5A, 1A), CatM1“, milles on sätestatud, *et pakkuja peab koos pakkumusega esitama pakutavate mõõtetrafoodega mõõtesüsteemi aktiiv-/reaktiivenergia arvestite (3 phase CT, VT 5A, 1A), CatM1 tootekirjelduse*.

9) Lisa 2 p-i 9: *Pakutavatel arvestitel peab olema SIM-kaardi pesa.*

Vaidlustaja on seisukohal, et konkreetsete võrgutehnoloogiate CatM1, NB-IoT ja 2G/4G nimetamine RHAD-is ei ole kooskõlas RHS § 88 lg-dega 6 ja 7.

Vaidlustaja selgitab, et kuigi Lisas 2 p-is 9 ei ole nimetatud võrgutehnoloogiat, on seal SIM-kaardi nõue, mistõttu on tegemist kaudselt ühe tehnoloogia nimetamisega, kuna SIM-kaart on kohane ainult NB-IoT/LTE-CatM/M1 puhul.

Vastuses vaidlustusele põhjendab Hankija konkreetsete võrgutehnoloogiate nimetamist RHAD-is asjaoluga, et need on vajalikud *olemasoleva haldussüsteemiga ühilduvuse ja mõõteandmete töökindluse tagamiseks*. Samas viitab Hankija Juhiste p-ile 3.2, mille kohaselt tuleb Hankija iga viidet konkreetsele kaubale või tootele käsitleda koos täiendiga „või samaväärne“ (RHS § 88 lg 2).

17. Hankija põhjendustest saab vaidlustuskomisjon aru niiviisi, et käesoleva otsuse p-is 16 välja toodud RHAD-i punktides nimetatud võrgutehnoloogiad (CatM1, 4G ja NB-IoT) on küll vajalikud *olemasoleva haldussüsteemiga ühilduvuse ja mõõteandmete töökindluse tagamiseks*, kuid ei ole selleks ainuvõimalikud. Kui need võrgutehnoloogiad oleksid eelnimetatud eesmärgi täitmiseks ainuvõimalikud, poleks asjakohane Hankija poolt tähelepanu juhtimine sellele, et kõiki viiteid konkreetsele kaubale või tootele tuleb lugeda täiendiga „või samaväärne“ – kui *olemasoleva haldussüsteemiga ühilduvuse tagamiseks* samaväärseid tehnoloogiaid olemas ei ole, ei saa sellele ka viidata, sest tegemist oleks pakujate (ja vaidlustuskomisjoni) ilmse eksitamisega. Kui need, s.o nimetatutega samaväärsed tehnoloogiad aga on olemas, on arusaamatu, miks viitab Hankija konkreetsetele tehnoloogiatele, rikkudes sellega RHS § 88 lg 6 esimeses ja teises lauses sätestatud. Hankija ei ole kuidagi põhjendanud seda, et võrgutehnoloogia nimetamine oleks antud juhul vältimatult vajalik põhjusel, et hankelepingu eseme kirjeldamine tehnilise kirjelduse koostamise üldreeglite alusel RHS-is ei oleks antud juhul teisiti piisavalt täpselt ja mõistetavalt võimalik.

Eeltoodud põhjustel on vaidlustuskomisjon seisukohal, et käesoleva otsuse p-is 16 välja toodud RHAD dokumentide punktid tuleb viia vastavusse õigusaktidega ettenähtud nõuetega.

18. Lisa 2 p-i 7 kohaselt *Pakutavad arvestid peavad vastama Elektrilevi FAT ja seadistusnõuetele, mis on leitavad hankedokumentide lisas 5.*

Vaidlustaja on seisukohal, et Lisa 2 p-i 7 sisu on ebaselge ning vastuolus RHS § 3 p-is 1 sätestatud läbipaistvuse põhimõttega, kuna hankemenetluses osalemisest huvitatud isikutel pole võimalik aru saada, kas tema arvestid vastavad nõuetele või mitte.

19. Eelkõige märgib vaidlustuskomisjon, et Hankija on Lisa 2 p-is 7 eksinud, märkides, et Elektrilevi FAT ja seadistusnõuded on leitavad *hankedokumentide lisas 5*. RHAD Lisaks 5 on dokument Isikuandmete töötlemise tüüptingimused. Ilmselt on Hankija soovinud viidata RHAD Lisale 4 FAT Protocol and Software Configuration Parameters¹.

20. Vaidlustuskomisjon nõustub Vaidlustajaga, et RHAD Lisa 4 sisaldab üksnes pikka loetelu testidest, mis arvestitega läbi viiakse, kuid kindlasti pole RHAD Lisas 4 konkreetseid nõudeid, millele pakutavad arvestid peavad vastama, nagu on märgitud Lisa 2 p-is 7. Vaidlustusmenetluses ei ole Hankija Lisa 2 p-i 7 kohta mingeid selgitusi andnud.

Eeltoodud põhjustel on vaidlustuskomisjon seisukohal, et Lisa 2 p 7 on vastuolus RHS § 3 p-is 1 sätestatud riigihanke kontrollitavuse ja läbipaistvuse üldpõhimõtetega ning Hankijal tuleb viia see vastavusse õigusaktidega ettenähtud nõuetega.

¹ RHAD Lisa 4 on ainult inglise keelses versioonis.

Vaidlustusmenetluse kulud

21. Kuna vaidlustusmenetlus lõpeb RHS § 197 lg 1 p-i 5 alusel vaidlustuse täieliku rahuldamisega, kuulub vaidlustusmenetluse kulude osas kohaldamisele RHS § 198 lg 1.

21.1. RHS § 198 lg 1 alusel kuulub Hankijalt Vaidlustaja kasuks välja mõistmisele vaidlustuse esitamisel tasutud riigilõiv 1280 eurot.

21.2. Vaidlustaja esitas tähtaegselt taotluse lepinguliste esindajate kulude väljamõistmiseks kogusummas 7200 eurot (käibemaksuta), kokku 28,8h õigusabi osutamise eest (tunnihinnaga 250 eurot käibemaksuta).

Vaidlustuskomisjon leiab, et asja keerukust ja materjalide mahukust silmas pidades on Vaidlustaja lepinguliste esindajate kulud põhjendamatult suured. Vaidlustusasi on küll harilikult keerukam, kuid samas pole menetlusedokumendid ülemäära mahukad. Kahe esindaja kasutamine on Vaidlustaja enda valik ning vajadus selleks puudus. Vaidlustuskomisjoni hinnangul on vajalikud ja põhjendatud Vaidlustaja lepinguliste esindajate kulud 22 töötunni ulatuses, seega 5500 eurot (käibemaksuta).

21.3. Hankija menetluskulud jäävad tema enda kanda.

Taivo Kivistik
(allkirjastatud digitaalselt)